

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting Katholiek Onderwijs Volendam

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek
Inspectie van het Onderwijs

Primair Onderwijs

Samenvatting

Elk bestuur van scholen in Nederland wordt minstens één keer in de vier jaar onderzocht door de Onderwijsinspectie. In 2016 was het bestuur van Stichting Katholiek Onderwijs Volendam aan de beurt. Onder Stichting Katholiek Onderwijs Volendam (SKOV) vallen 9 scholen voor regulier basisonderwijs, 1 school voor speciaal basisonderwijs en 1 school voor voortgezet onderwijs. Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs aan in totaal 3935 leerlingen. Hoge kwaliteit van de leerkrachten, respectvol met elkaar omgaan, veiligheid, goede leerresultaten, leerlingen uitdagen en de katholieke identiteit zijn hierbij de kernwaarden.

Bij vijf scholen, De Springplank, J.F. Kennedy, St. Jozef, St. Petrus en het Don Bosco College, hebben we onderzocht of het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en zicht heeft op de gerealiseerde kwaliteit. Het bestuur hanteert een centrale aanmelding om leerlingen op de verschillende scholen te plaatsen. Zo ontstaat een ongeveer gelijke samenstelling van leerlingenpopulatie op elke school. Dit heeft als voordeel dat alle scholen even groot zijn en een gelijke formatie hebben voor leraren, directie en interne begeleiding. Ook krijgt elke school evenveel geld van het bestuur. Het bestuur neemt aan dat scholen hiermee ook gelijke kwaliteit bieden. Maar, is dit ook zo, en krijgen individuele leerlingen hierdoor ook het onderwijs dat ze nodig hebben? Ook dit hebben we onderzocht. Op het Don Bosco College hebben we de eigen ambities van de school onderzocht en de huidige stand van zaken als het gaat om determinatie en resultaten bij taal. Basisschool 't Kofschip is onderzocht op verzoek van het bestuur, omdat het bestuur verwacht dat de inspectie deze school als 'goed' zal beoordelen.

Wat gaat goed?

Het antwoord op de vraag of het bestuur van SKOV zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit, is ja. Bovendien zorgt SKOV voor verbeteringen als het nodig is en hanteert zij een gedegen financieel beleid. Hierna lichten we toe wat er zoal goed gaat.

Het bestuur wil de resultaten van alle scholen steeds blijven verbeteren en zich in de toekomst onder andere richten op 21e eeuwse vaardigheden. Om dat te bereiken heeft de bestuurder samen met de bovenschools manager een bovenschools schoolplan geschreven waarin de verschillende aandachtspunten genoemd staan. De scholen vertalen deze speerpunten vervolgens naar hun eigen schoolplannen en jaarplannen.

Naam bestuur: Stichting Katholiek Onderwijs Volendam
cfi-nummer: 72853

Aantal scholen onder bestuur: 11
Totaal aantal leerlingen: 3935

Onderzoeksnummer: 291027

Betrokken scholen in onderzoek: Don Bosco College, J.F. Kennedy, De Springplank, 't Kofschip, St. Jozef, St. Petrus
Uitvoeringsperiode onderzoek: oktober en november 2016

Datum definitief rapport:
07-03-2017

Het bestuur wil de resultaten steeds blijven verbeteren en toekomstgericht onderwijs bieden

Het bestuur zorgt ervoor dat de scholen hun afspraken nakomen, bijvoorbeeld over de te behalen resultaten. Wanneer scholen deze afspraken niet nakomen, volgt een gesprek en eventueel verbetermaatregelen. We zien verder dat op alle onderzochte scholen van SKOV veel zorg en aandacht uitgaat naar de veiligheid van leerlingen en het pedagogisch klimaat. Leraren hebben daarbij voldoende didactische vaardigheden en halen hiermee ook voldoende resultaten.

Tijdens het onderzoek gaf het bestuur aan dat zij basisschool 't Kofschip een voorbeeld van een goede school vindt. Wij hebben dit onderzocht en zijn het eens met het bestuur. Zowel de inspectie als het bestuur vinden basisschool 't Kofschip een goede school.

Wat moet beter?

In dit onderzoek hebben we op bestuursniveau of op schoolniveau geen onderdelen gezien die vanuit wettelijke eisen vragen om verbetering.

Wat kan beter?

Zowel bij het bestuur als op de scholen zien wij nog mogelijkheden voor verbetering. Voor het bestuur geldt dat de centrale aansturing ertoe leidt dat scholen een min of meer gelijke kwaliteit moeten bieden. Ontwikkelingen op individuele scholen verlopen soms langzamer dan nodig is, omdat de overige scholen mee moeten ontwikkelen in dezelfde richting. Directeuren kunnen daardoor niet altijd zelf bepalen welke richting zij op willen met de school. Tegelijkertijd ligt de prioriteit op sommige scholen ergens anders waardoor ze liever voor een andere richting zouden kiezen. Hoewel er de laatste jaren wel gezocht wordt naar meer autonomie voor de scholen, is hierover nog geen overeenstemming.

Een ander onderwerp is het burgerschapsonderwijs. Alle scholen besteden hier aandacht aan maar de vraag is of dit voldoende is om de Volendamse jeugd goed voor te bereiden op de maatschappij. Het is daarom goed als het bestuur de scholen stimuleert om in kaart te brengen of er in alle groepen voldoende aandacht is voor alle onderdelen van burgerschap. Daar waar dit niet het geval is, moet het aanbod uitgebreid worden. Ditzelfde geldt ook voor het onderwijs in woordenschat. Doordat verreweg de meeste kinderen thuis dialect spreken en weinig lezen, is het belangrijk dat de scholen juist veel tijd besteden aan het uitbreiden van de woordenschat en het stimuleren van lezen. Hiermee kunnen zowel de taalresultaten op de basisscholen verbeteren, als de resultaten van Nederlands op het voortgezet onderwijs.

De kwaliteitsverschillen tussen scholen zijn misschien groter dan het bestuur zich realiseert

Ook op schoolniveau is nog verbetering mogelijk. Wij stellen vast dat de kwaliteitsverschillen tussen scholen misschien groter zijn dan het bestuur zich realiseert. Dit geldt onder andere voor de kwaliteit van de lessen. Vooral in de kernwaarden 'hoge kwaliteit van de leraren' en 'leerlingen uitdagen' kan op de scholen nog verbetering plaatsvinden. Ook kan de analyse van resultaten op de meeste scholen nog beter. Alle scholen beschikken over veel gegevens van (groepen) leerlingen maar stellen zich te weinig de vraag wat de oorzaak van tegenvallende of juist goede resultaten is.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
2.	Bestuur	9
3.	Resultaten verificatieonderzoek	16
	3.1 J.F. Kennedy	17
	3.2 De Springplank	19
	3.3 St. Petrus	22
	3.4 St. Jozef	24
	3.5 Don Bosco College	26
5.	Onderzoek op verzoek goede school: 't Kofschip	31
6.	Reactie van het bestuur	36

1. Inleiding

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

De inspectie heeft een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het bestuur van Stichting Katholiek Onderwijs Volendam (SKOV). De centrale onderzoeksvraag voor een vierjaarlijks onderzoek van de inspectie is:

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Het onderzoek is verder gericht op vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Daarnaast hebben we op de basisscholen onderzocht of de door het bestuur gehanteerde centrale aanmelding en plaatsing van leerlingen aan individuele leerlingen het onderwijs biedt wat ze nodig hebben. En tenslotte hebben we op het voortgezet onderwijs onderzocht of de school goed zicht heeft op de taalontwikkeling van leerlingen en of ze goed zicht heeft op de kwaliteit van het determinatieproces.

Het onderzoek op het niveau van het bestuur is daarmee gericht op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie (KA) en Financieel beheer (FB).

Het onderzoek richt zich daarnaast op de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen.

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus. Op bestuursniveau is onderzoek gedaan naar de kwaliteitszorg en de borging van de financiële continuïteit. Op schoolniveau zijn twee verschillende onderzoeken uitgevoerd: een verificatieonderzoek bij de scholen De Springplank, J.F. Kennedy, St. Petrus, St. Jozef en Scholengemeenschap Don Bosco College. Daarnaast hebben we een onderzoek op verzoek van het bestuur gedaan naar 't Kofschip, dat volgens het bestuur in aanmerking komt voor de waardering goed.

Het verificatieonderzoek is een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg van het bestuur. Het gaat daarbij niet alleen om de vraag of de informatie van het bestuur juist is, maar ook om de vraag of de sturing op kwaliteit werkt. In het onderzoek bij SKOV

.....

Legenda van beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** goed
- V** voldoende
- O** onvoldoende
- K** kan beter

verifiëren we dat op De Springplank, J.F.Kennedy en 't Kofschip aan de hand van een inspectieoordeel over de feitelijke kwaliteit op de volgende standaarden:

- Aanbod (OP1)
- Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2)
- Didactisch handelen (OP3)
- Veiligheid (SK1)
- Pedagogisch klimaat (SK2)
- Resultaten (OR)
- Kwaliteitszorg (KA1)
- Kwaliteitscultuur (KA2)
- Verantwoording en dialoog (KA3)

Op de scholen St. Jozef en St. Petrus zijn de volgende standaarden onderzocht:

- Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2)
- Didactisch handelen (OP3)
- Vervolgsucces (OR3)
- Kwaliteitszorg (KA1)
- Kwaliteitscultuur (KA2)
- Verantwoording en dialoog (KA3)

Op het Don Bosco College zijn de volgende standaarden onderzocht:

- Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2)
- Didactisch handelen (OP3)
- Resultaten (OR1)
- Kwaliteitszorg (KA1)
- Kwaliteitscultuur (KA2)

Onderzoeksactiviteiten

De informatie over het bestuur en de bijbehorende scholen die bij de inspectie aanwezig is, is geanalyseerd en aangevuld met onderzoeken op zowel het niveau van het bestuur als van de scholen. Zo hebben wij het bovenschools beleidsplan 2016-2020 bekeken, de eerdere inspectierapporten over de scholen, de schoolplannen, financiële gegevens, resultaten van alle scholen en bij ons bekende signalen.

Ook hebben wij met het bestuur meerdere keren gesproken om meer informatie te krijgen over de achtergronden van het beleid, om het voorstel voor een onderzoeksplan te bespreken en om alle directeuren te informeren over het toezichtskader en de bezoeken.

We hebben daarnaast op de scholen zelf leerlingdossiers bekeken en lessen bezocht, en we hebben op alle bezochte scholen gesproken met leraren, leerlingen, ouders, de directie en de intern begeleiders. Tenslotte zijn gesprekken gevoerd met het toezichthoudend bestuur en voor het primair onderwijs met een vertegenwoordiging van de GMR.

Leeswijzer

Hierna volgen eerst de oordelen op de standaarden in de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer op bestuursniveau; de resultaten uit de verificatieonderzoeken zijn hierin op hoofdlijnen verwerkt. In hoofdstuk 3 vindt u meer uitgebreid de resultaten van de verificatie-onderzoeken op de verschillende scholen, respectievelijk De Springplank, J.F. Kennedy, St. Petrus, St. Jozef en Don Bosco College. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het onderzoek op verzoek goede school bij 't Kofschip. In hoofdstuk 6 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2. Bestuur

Kwaliteitszorg en financieel beheer van het bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

De resultaten uit het gehele onderzoek, dus ook het onderzoek op de scholen, zijn hierin verwerkt voor zover deze de oordelen onderbouwen en/of illustreren. Dat geldt specifiek voor het verificatie-onderzoek. De resultaten daarvan zijn samengevat in figuur 2 dat laat zien in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen.

Conclusie

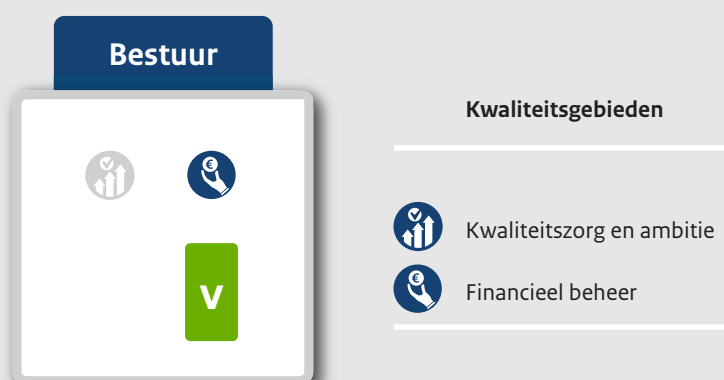
Het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit, stuurt waar nodig op verbeteringen van de resultaten en zorgt voor deugdelijk financieel beheer. Het bestuur heeft voldoende zicht op de organisatie en de onderwijsresultaten en ziet erop toe dat verbeteringen worden doorgevoerd en afspraken worden nagekomen. Op bestuurlijk niveau is sprake van een professionele cultuur. Het SKOV stelt hoge verwachtingen voor resultaten van alle scholen. Het bestuur communiceert naar intern en extern belanghebbenden over de prestaties van de leerlingen en ontwikkelingen op de scholen.

De taken zijn helder verdeeld tussen het bestuur en de scholen. Er zijn korte lijnen met de schooldirecteuren en de bestuurder is regelmatig aanwezig op de scholen. Het gevoerde beleid veronderstelt dat met dezelfde financiën en faciliteiten een min of meer gelijke kwaliteit ontstaat. De onderzoeken op de individuele scholen laten zien dat er zowel in uitvoering van de bovenschoolse plannen, als in de geconstateerde onderwijskwaliteit verschillen zijn tussen de scholen.

Daarnaast kan de concretisering van het bovenschools beleid beter. Dit wordt zeer globaal aangegeven, zonder verdere invulling (zoals samenwerkend leren). De weg er naar toe is niet concreet uitgewerkt en onduidelijk is wat de te bereiken doelen hierbij zijn voor de individuele scholen en wanneer deze gerealiseerd moeten zijn. Daardoor is het risico aanwezig dat de scholen de doelen op verschillende manieren gaan invullen en de verschillen tussen scholen groter worden. Dit is op de scholen ook zichtbaar.

De financiële positie van SKOV is in orde; we zien geen verhoogde risico's voor de financiële continuïteit. Het bestuur voldoet aan alle onderzochte deugdelijkheidseisen op dit kwaliteitsgebied.

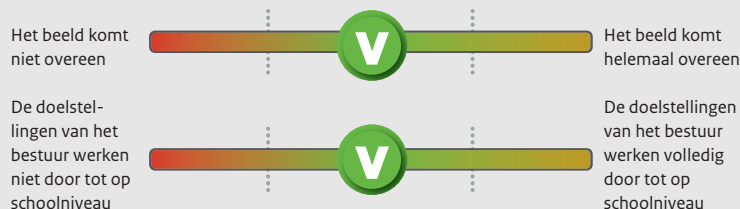
In onderstaande figuur zijn de oordelen samengevat¹.

Figuur 1: oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

2.1 Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Het bestuur heeft hoge verwachtingen

Het bestuur is ambitieus en heeft zijn ambities verwoord in te bereiken resultaten en verbeteringen van het onderwijs voor de toekomst. De hoge ambities blijken bijvoorbeeld uit de wens om met alle basisscholen te behoren tot de 25% beste scholen van Nederland. Acht van de negen scholen voldoen aan de eis dat 20% van de beste leerlingen hoger dan 545 scoort op de cito eindtoets. In 2014/2015 scoorden 26,5%

1. In de eerste ronde van vierjaarlijkse onderzoeken wordt op bestuursniveau nog geen oordeel gegeven op het niveau van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en Ambitie. We geven daarom hier nu de oordelen op de standaarden weer.

van de kinderen hoger dan 545. Dit is een mooie prestatie. Daarnaast ambieert het bestuur dat de inspectie-oordelen over het onderwijs in de volle breedte minimaal voldoende zijn en dat zij pas tevreden is als het lukt kinderen eigentijds te laten leren en hun talenten te ontplooiën.

Andere ambities die het bestuur heeft voor al zijn basisscholen:

- Cito boven landelijk gemiddelde op groeps- en schoolniveau
- Goede inspectie beoordelingen
- Uitdagend onderwijs voor excellente leerlingen
- ICT geletterdheid verhogen
- Samenwerkend leren introduceren
- Kernwaarden zijn op groepsniveau zichtbaar in ons handelen (sociaal en cognitief)
- Uitvoeren beleidsplan excellente leerlingen
- Vergroten van de ouderbetrokkenheid

Zowel de visie als de meerjarendoelen zijn op alle scholen uitgewerkt in een schoolplan 2016-2020. Het voorgenomen beleid ter verbetering van de onderwijskwaliteit wordt dan ook op alle scholen geconcretiseerd in een jaarplan. Deze jaarplannen evalueren de directeuren aan het eind van het schooljaar en de evaluatiegegevens leggen zij vast in het jaarverslag. Regelmatig is er overleg met het bestuur over de voortgang. Het valt op dat niet alle scholen alle doelen opnemen in hun jaarplan. Zo gaan sommige scholen van start met ict en richten andere zich meer op excellente leerlingen. Het samenwerkend leren is slechts op een enkele school aangetroffen. Ook zijn twee scholen gestart met een oriëntatie op het werken in units maar weten zij niet of zij dit ook daadwerkelijk mogen doorvoeren en hoever zij hierin mogen gaan. Voor alle (basis)scholen blijkt het niet helemaal duidelijk wat het te bereiken einddoel moet zijn en binnen welke kaders zij zich mogen ontwikkelen. Hierin kan het bestuur meer duidelijkheid scheppen. Het bestuur is zich hiervan ook bewust en is met directeuren in gesprek over de ruimte die zij krijgen om zich te onderscheiden.

Het analyseren van de kwaliteit kan beter

Het bestuur heeft zicht op de verschillende onderdelen van het onderwijsleerproces. Dit neemt niet weg dat het oordeel van de inspectie op sommige scholen verschilt met dat van het bestuur. Dit was bijvoorbeeld het geval bij het oordeel over de kwaliteit van het didactisch handelen op één van de scholen. Daarnaast kunnen meerdere scholen zich nog verbeteren in het analyseren van de resultaten om zodoende de afstemming in de klas te verbeteren. Om het uitdagend onderwijs, de ict en het samenwerkend leren te versterken op de scholen is het belangrijk enerzijds te bepalen welke didactische kwaliteiten hiervoor nodig zijn en anderzijds hoe deze op de verschillende scholen in kaart worden gebracht en beoordeeld. Dit gebeurt nog onvoldoende.

Maar andersom bleken scholen ook meer kwaliteit te hebben dan het

bestuur verwachtte. Deze bevindingen komen zowel voor de scholen als het bestuur enigszins als een verrassing. Het SKOV is inmiddels gestart met een interne audit om haar eigen kwaliteit te evalueren. Hieraan hebben twee scholen deelgenomen en komend schooljaar volgen er meer. Dit biedt mogelijkheden om meer zicht te krijgen op de kwaliteit.

Betrokkenheid is op alle niveaus zichtbaar

In de gesprekken die wij gevoerd hebben, geven docenten, ondersteuningsfunctionarissen, schoolleiding en bestuur blijk van reflectief vermogen en bereidheid en wil om mee te denken over mogelijke verbeteringen in het onderwijs. Dit geldt zowel voor het (speciaal) basisonderwijs als voor het voortgezet onderwijs en het bestuur. We zien hier effecten van in de onderwijspraktijk, zoals de lessen PAO (pre-academisch onderwijs) op het Don Bosco College. We zien ook dat sommige overleggen of initiatieven geen of weinig effect hebben, doordat er te weinig sturing is of doordat initiatieven geen vervolg krijgen, wat soms tot frustratie leidt. Dit laatste is op het voortgezet onderwijs meer het geval dan op het basisonderwijs.

Het bestuur heeft inspraak georganiseerd in de vorm van een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad voor het basisonderwijs en een aparte medezeggenschapsraad voor het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er een toezichthoudend bestuur. Deze partijen bestaan uit een brede vertegenwoordiging en kenmerken zich door hun professionele houding. Het bestuur informeert deze geledingen actief, maar zorgt ook voor deskundigheidsbevordering van de leden. De geledingen ervaren het bestuur als toegankelijk en de samenwerking als prettig.

2.2. Resultaten verificatie-onderzoek

We zijn in de eerste plaats nagegaan of het bestuur voldoende en juiste informatie heeft over de kwaliteit van het onderwijs bij de scholen. Aan de hand van enkele standaarden hebben we dat onderzocht. In de volgende tabel is het resultaat daarvan weergegeven.

	J.F. Kennedy	De Springplank	St.Petrus	St. Jozef	Don Bosco College
Aanbod	✓	✓	✓	✓	✓
Zicht op ontwikkeling en begeleiding	✓	≠	✓	✓	✓
Didactisch handelen	≠	≠			✓
Veiligheid	✓	✓			
Pedagogisch klimaat	≠	≠			
Resultaten	✓	✓			✓
Vervolgsucces			ntb	ntb	
Kwaliteitszorg	✓	✓	✓	✓	✓
Kwaliteitscultuur	✓	✓	✓	✓	✓
Verantwoording en dialoog	✓	✓	✓	✓	≠

Figuur 2: resultaten verificatieonderzoek

De tekens geven aan of het oordeel/de waardering wel (✓) of niet (≠) overeenkomt met het beeld dat het bestuur er zelf van heeft.

Het bestuur heeft over het algemeen voldoende zicht op de gerealiseerde kwaliteit bij de vijf scholen. Dat neemt niet weg dat het bestuur de bestaande verschillen in kwaliteit tussen de scholen niet kan verklaren en vertalen in beleid dat voor de verschillende scholen nodig is. Hoewel het bestuur de resultaten op alle scholen goed volgt en hierop ook stuurt, zien wij verschillen tussen scholen in kwaliteit van didactisch handelen en zicht op ontwikkeling.

De kwaliteit van het didactisch handelen schat het bestuur bijvoorbeeld hoger in dan het door ons is beoordeeld: het bestuur waardeert het als goed op de J.F. Kennedy en De Springplank en wij komen op een voldoende voor de J.F. Kennedy, maar een magere voldoende voor De Springplank. De scholen hebben verbeteringen aangebracht in het pedagogisch klimaat en daarmee de voorwaarden voor goed klassenmanagement en didactisch handelen verbeterd. Dit is ook zichtbaar op de scholen. Dit heeft echter nog onvoldoende geleid tot actieve betrokkenheid van leerlingen die verantwoordelijkheid krijgen voor hun eigen leerproces.

Bovendien zijn er aanzienlijke verschillen waargenomen in de kwaliteit van het didactisch handelen van leraren. Dit leidt daarom nog niet tot het oordeel goed. Ditzelfde beeld is ook zichtbaar op het Don Bosco College. Ook hier is de actieve betrokkenheid, evenals de taakgerichtheid van leerlingen net voldoende, is er sprake van weinig differentiatie en zijn er grote verschillen in kwaliteit tussen leraren.

Over de kwaliteit van het aanbod en de veiligheid op de scholen komt ons oordeel overeen met dat van het bestuur. Het bestuur heeft hier goed zicht op en weet op welke onderdelen scholen zich nog kunnen verbeteren of het al goed doen. Ons oordeel wekt hierin op sommige onderdelen af. Een voorbeeld hiervan is de doorgaande lijn in burgerschap en het stellen van doelen voor aanbod naast taal en rekenen. Over het oordeel voor de standaard resultaten zijn we het overal eens.

Tenslotte kwamen wij erachter dat op schoolniveau de standaard vervolgsucces niet te beoordelen is. De scholen beschikken over voldoende gegevens over de leerlingen om te komen tot een advies. Toch zien we dat veel leerlingen een dubbel advies krijgen. Scholen kunnen maar beperkt onderbouwen waarom dit is. Het VO geeft vervolgens na 1 jaar een summier terugkoppeling over de ontwikkeling van de leerlingen. Na 3 jaar krijgt het PO een overzicht van de leerlingen die op- en afstromen, maar zonder informatie over de oorzaak hiervan. Gezien het bestuursbeleid om hoge resultaten te realiseren, zowel in het PO als in het VO, is het belangrijk om hoge verwachtingen te uiten naar zowel leerlingen en ouders, als ook naar het VO. Daarnaast zijn wij van mening dat een betere afstemming over de advisering tussen het PO en het VO nodig is.

Ook zijn wij nagegaan of de beleidsdoelstellingen die het bestuur heeft gesteld ook voldoende doorwerken bij de scholen. Het bestuur heeft de ambities, zoals genoemd in 2.1, geformuleerd in zijn bovenschools plan.

In het kader van het verificatieonderzoek zijn wij bij de scholen J.F. Kennedy, De Springplank, St. Petrus, St. Jozef en Don Bosco College nagegaan of deze beleidsdoelen vertaald zijn naar concrete activiteiten bij die scholen en of het beleid al tot de gewenste resultaten heeft geleid. We hebben geconstateerd dat de leraren, directeuren en rector het beleid, dat is vastgelegd in de schoolplannen van de betreffende scholen, kennen maar nog niet overal hebben vertaald naar het dagelijks handelen in de klas. Zowel het bovenschools plan als de schoolplannen van de verschillende scholen zijn van recente datum. Dit verklaart dat de plannen zich nog in een pril stadium bevinden en de effecten ervan nog niet te meten zijn. Dit neemt niet weg dat scholen er al wel mee aan de slag zijn gegaan.

2.3 Financieel beheer

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid		
FB3 Rechtmatigheid		•

Ons oordeel over financieel beheer gaat enerzijds uit van het oordeel en de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijnstoezicht op de financiën van het onderwijs. Anderzijds speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van financiële continuïteit of rechtmatigheid. Beide aspecten leiden gezamenlijk tot een gewogen oordeel over de bijbehorende standaarden (wij geven in beginsel geen oordeel over financiële doelmatigheid). Dat oordeel luidt in het geval van Stichting Katholiek Onderwijs Volendam ‘voldoende’; in dit onderzoek hebben zich aan ons geen gegevens voorgedaan die een positieve waardering van het financieel beheer in de weg staan.

2.4 Afspraken over vervolgtoezicht

De inspectie heeft de kwaliteit beoordeeld en ziet geen aanleiding om afspraken te maken over vervolgtoezicht.

3. Resultaten verificatie-onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van het verificatie-onderzoek bij de J.F. Kennedy, De Springplank, St. Petrus, St. Jozef en het Don Bosco College.

We onderzochten op de J.F. Kennedy en De Springplank de volgende standaarden:

- Aanbod (OP₁)
- Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP₂)
- Didactisch handelen (OP₃)
- Veiligheid (SK₁)
- Pedagogisch klimaat (SK₂)
- Resultaten (OR)
- Kwaliteitszorg (KA₁)
- Kwaliteitscultuur (KA₂)
- Verantwoording en dialoog (KA₃)

en op de St. Petrus en St. Jozef:

- Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP₂)
- Didactisch handelen (OP₃)
- Vervolgsucces (OR₃)
- Kwaliteitszorg (KA₁)
- Kwaliteitscultuur (KA₂)
- Verantwoording en dialoog (KA₃)

en op het Don Bosco College:

- Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP₂)
- Didactisch handelen (OP₃)
- Resultaten (OR₁)
- Kwaliteitszorg (KA₁)
- Kwaliteitscultuur (KA₂)

Het beeld dat het bestuur heeft over de gerealiseerde kwaliteit op de verschillende scholen is in hoofdstuk 2 naar voren gekomen en komt grotendeels overeen met ons beeld. Met uitzondering van een enkele onvoldoende is het onderwijs op de scholen op de onderzochte onderdelen van voldoende niveau.

We bespreken de resultaten per school en per kwaliteitsgebied.

3.1 J.F. Kennedy

Onderwijsproces	V		
	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Aanbod voldoet aan de kerndoelen

Basisschool J.F. Kennedy biedt leerlingen veel aandacht voor de cognitieve ontwikkeling, maar ook voldoende ruimte voor de culturele en creatieve vorming, zoals beeldende vakken en muziek. Er is een bovenschoolse plusklas waar de meer- en hoogbegaafde leerlingen gebruik van kunnen maken. Het aanbod voldoet hiermee aan de kerndoelen.

Wel kan de afstemming op de verschillen tussen leerlingen beter. Dit geldt met name voor de beter presterende leerlingen die niet in aanmerking komen voor de plusklas.

Andere punten waarop de school zich nog kan ontwikkelen zijn de systematische aandacht voor woordenschat in alle groepen en alle vakken en de aandacht voor het burgerschapsonderwijs. De school besteedt hier weliswaar aandacht aan in de zaakvakken en tijdens projecten maar er is nog geen doorgaande leerlijn ontwikkeld op dit punt. Tenslotte kan de school doelen stellen voor andere vakgebieden, naast taal en rekenen.

De leraren houden zicht op de ontwikkeling van hun leerlingen, niet alleen door (het analyseren van) toetsresultaten, maar ook op basis van observaties. Zij analyseren deze gegevens en leggen deze vast in groepsplannen. Op basis hiervan bepalen zij het aanbod en de mate van instructie in de klas. Dit is ook zichtbaar tijdens de lesobservaties. Een aandachtspunt is het nagaan waarom leerlingen in hun ontwikkeling stagneren of juist vooruitgaan om zodoende de afstemming in de klas beter vorm te kunnen geven.

Ook het didactisch handelen is van voldoende niveau. De lessen verlopen rustig en de sfeer in de klassen is goed. Leraren leggen goed uit en geven duidelijke instructies. Echter, de actieve betrokkenheid van leerlingen tijdens de lessen kan beter. Dit kan de school bereiken door het verder verbeteren van de afstemming zoals hiervoor genoemd, maar ook door meer gebruik te maken van afwisselende

werkvormen en leerlingen meer verantwoordelijkheid te geven voor hun eigen leerproces.

 Schoolklimaat	G			
	O	K	V	G
SK1 Veiligheid				<i>ℓ</i>
SK2 Pedagogisch klimaat				<i>ℓ</i>

Ondersteunend pedagogisch klimaat

De school heeft een ondersteunend pedagogisch klimaat. Voor iedereen, leerlingen en leraren, is duidelijk wat zij van elkaar mogen verwachten. De afspraken worden ook 'gehandhaafd', wat een duidelijke structuur geeft voor alle leerlingen. De school maakt gebruik van een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling en beschikt ook over een volgsysteem.

Daarnaast meet de school jaarlijks de tevredenheid van leerlingen en ouders. De sociale en fysieke veiligheid maakt hiervan onderdeel uit. Naar aanleiding van de resultaten, neemt de school waar nodig maatregelen om het pedagogisch klimaat en de veiligheid verder te verbeteren. Uit de gesprekken met leerlingen en ouders kwam duidelijk naar voren dat zij tevreden zijn over de school.

 Onderwijsresultaten	V			
	O	K	V	G
OR1 Resultaten			•	

Leerlingen leren voldoende

De resultaten aan het eind van de schoolperiode laten zien dat leerlingen voldoende leren. In 2014 lagen de resultaten onder de door de inspectie gehanteerde ondergrens voor scholen met een vergelijkbare populatie. In 2015 en 2016 lagen de resultaten juist ruim boven deze ondergrens. Dit is in overeenstemming met de verwachtingen, gezien de samenstelling van de leerlingpopulatie. De school kan zich nog verder verbeteren door ook de resultaten te volgen van andere vakgebieden dan taal en rekenen, zoals Engels, studievoordigheden en wereldoriëntatie en hier doelen voor te stellen.

Kwaliteitszorg en ambitie	V		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De directie stuurt de kwaliteit aan

De J.F. Kennedy heeft in haar schoolplan beschreven waaraan zij de komende periode wil werken ter verbetering van het onderwijs. Deze plannen zijn een afgeleide van het bovenschools schoolplan. Om de eigen kwaliteit vast te stellen maakt de school gebruik van kwaliteitskaarten en stelt ook nieuwe doelen. Zo zijn er kwaliteitskaarten over de overgang PO-VO, over het analyseren van resultaten en over het schrijven van groepsplannen. De school geeft zelf aan dat de evaluatie en de borging van het onderwijsleerproces nog aandacht verdient. De leraren zijn betrokken bij de school en de leerlingen en hebben een professionele houding. Zij willen graag leren van elkaar en het onderwijs verder verbeteren. Ook de directie is ambitieus. Tenslotte legt de school verantwoording af aan het bestuur en de ouders. Naar aanleiding hiervan is er sprake van een dialoog met het bestuur over de gewenste en gerealiseerde kwaliteit. De directie kan deze dialoog nog verder versterken door dit gesprek ook aan te gaan met andere belanghebbenden zoals ouders en het voortgezet onderwijs.

3.2 De Springplank

Onderwijsproces	V		
	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Voldoende kwaliteit maar het kan uitdagender

Basisschool De Springplank biedt leerlingen, naast de cognitieve vakken, ook nog andere vakgebieden aan. Zo is er aandacht voor creatieve vorming en beschikt de school over educatief spel materiaal voor de leerlingen. De hoogbegaafde leerlingen die hiervoor in

aanmerking komen, kunnen gebruik maken van de bovenschoolse plusklas. Een speerpunt van de school ligt op het gebied van ict. De school neemt initiatieven om meer ict in de klas te brengen. De ontwikkelingen hierin zijn echter nog pril en daarom nog niet in alle groepen terug te zien.

Net als op de J.F. Kennedyschool, kan ook hier de afstemming op de verschillen tussen leerlingen beter. Dit geldt met name voor de beter presterende leerlingen die niet in aanmerking komen voor de plusklas. Andere punten waarop de school zich nog kan ontwikkelen zijn de systematische aandacht voor woordenschat in alle groepen en alle vakken en de aandacht voor het burgerschapsonderwijs. De school besteedt hier weliswaar aandacht aan in de zaakvakken en door projecten maar er is nog geen doorgaande leerlijn ontwikkeld op dit punt. Tenslotte kan de school doelen stellen voor andere vakgebieden, naast taal en rekenen. Het ict-onderwijs zou zich hier bijvoorbeeld goed voor lenen.

De leraren volgen de ontwikkeling van leerlingen door middel van toetsen en observaties en leggen deze vast in groepsplannen. Op basis hiervan bepalen zij het aanbod en de mate van instructie in de klas. Om deze afstemming goed vorm te geven, is het nodig dat leraren weten waarom een leerling ergens op uitvalt. De oorzaak van de uitval bepaalt wat de leerling nodig heeft in aanbod en instructie. Leraren signaleren wel goed hoe leerlingen zich ontwikkelen maar de analyse die hierop moet volgen is nog in onvoldoende mate zichtbaar, zowel in de documenten, als in de geobserveerde lessen. Hierin is verbetering nodig. Een compliment verdient de school voor het inzetten van schoolbrede kindgesprekken waarbij leerlingen op termijn ook zelf hun leerdoelen kunnen aangeven.

Wij hebben alle groepen geobserveerd, samen met de directeur en de intern begeleider. De lessen verlopen rustig en er is in alle groepen sprake van veel structuur. Leraren zijn voldoende vakbekwaam. Maar door het ontbreken van een goede afstemming en prikkelende instructie, zijn leerlingen weinig betrokken bij de les. Zo doen de leerlingen allemaal mee met de instructie, ook als zij dit niet nodig hebben. Ook zijn er leerlingen die gebaat zijn bij een andersoortige instructie.

Het onderwijs in de kleutergroepen verdient verbetering. De inrichting en het gebruik van de hoeken is nauwelijks afgestemd op de leerdoelen voor de kleuters. Ook het spelend leren waar de school zich op wil richten is tijdens de observaties niet waargenomen. Teveel kleuters zaten aan tafeltjes of speelden in hoeken zonder dat hier sprake was van gericht spel.

Schoolklimaat	V			
	O	K	V	G
SK1 Veiligheid				2
SK2 Pedagogisch klimaat			•	

Veiligheid en pedagogisch klimaat staan hoog in het vaandel

De school meet jaarlijks de tevredenheid van leerlingen en ouders. Veiligheid maakt hiervan onderdeel uit. Naar aanleiding van de resultaten, neemt de school waar nodig maatregelen om het pedagogisch klimaat en de veiligheid verder te verbeteren. Uit de gesprekken met leerlingen en ouders blijkt dat zij tevreden zijn over de school.

De school heeft daarnaast een ondersteunend pedagogisch klimaat. Leerlingen geven aan dat er aandacht is voor het anti-pestbeleid en dat zij bij leraren terecht kunnen. Pedagogisch meesterschap is één van de speerpunten van de school. De school maakt gebruik van een methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling en beschikt ook over een volgsysteem.

Onderwijsresultaten	V			
	O	K	V	G
OR1 Resultaten			•	

Resultaten tonen een stijgende lijn

De resultaten aan het eind van de schoolperiode laten zien dat leerlingen voldoende leren. In 2014 en 2015 voldeed de school aan de norm van de inspectie en lagen de resultaten op de door de inspectie gehanteerde ondergrens voor scholen met een vergelijkbare populatie maar in 2016 waren de resultaten goed. De resultaten lagen toen boven de bovengrens. Er is dan ook sprake van een stijgende lijn in de resultaten. De school kan zich nog verder verbeteren door ook de resultaten te volgen van andere vakgebieden dan taal en rekenen, zoals Engels, studievaardigheden en het ingevoerde onderwijs in ict.

 Kwaliteitszorg en ambitie	V		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Leren van elkaar

De Springplank heeft in haar schoolplan vastgelegd aan welke doelen zij gaat werken voor de komende periode. Deze plannen zijn een afgeleide van het bovenschools schoolplan. De school richt zich met name op het ict-onderwijs als 21e eeuwse vaardigheid maar ook op het onderwijs voor toptalenten en het anders organiseren (spelend leren) van het kleuteronderwijs.

De leraren zijn betrokken bij de school en de leerlingen en hebben een professionele houding. Zij willen graag leren van elkaar en het onderwijs verder verbeteren. Ook de directie is ambitieus.

Tenslotte legt de school verantwoording af aan het bestuur en de ouders. Naar aanleiding hiervan is er sprake van een dialoog met het bestuur over de gewenste en gerealiseerde kwaliteit. Dit is er nog onvoldoende met andere belanghebbenden zoals ouders en het voortgezet onderwijs.

3.3 St. Petrus

 Onderwijsproces	V		
	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Meer aandacht nodig voor analyse

In het ondersteuningsplan beschrijft de school duidelijk hoe zij in het onderwijs tegemoet komt aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Zo volgen de leraren de ontwikkeling van de individuele leerling met behulp van observaties, methodegebonden en landelijke genormeerde toetsen. Wanneer leerlingen bij toetsen onvoldoende of juist heel goed scoren is het van belang om de oorzaak van deze scores te achterhalen. De reden kan namelijk heel divers zijn.

De school werkt met groepsplannen en maakt onderscheid tussen drie

instructiegroepen. Binnen een groep worden voor leerlingen dezelfde doelen gesteld en dezelfde werkwijze gepland om deze doelen te bereiken. Het is onduidelijk of de gekozen aanpak past bij de onderwijsbehoefte van de individuele leerling in deze groep. In de evaluatie van de groepsplannen is te zien of de gestelde doelen zijn bereikt. Hierbij valt op dat de school vooral stuurt op het halen van de gestelde toetsscores. Het is echter niet te zien of de leerlingen de extra ondersteuning of uitdaging hebben gekregen die zij nodig hebben. Hierin kan de school zich nog verbeteren.

De school kan zich verder ontwikkelen door de gegevens rondom de individuele leerling diepgaander te analyseren en te vertalen naar een passend onderwijsaanbod.

De leraren leggen over het algemeen duidelijk uit zodat de leerlingen de lesstof ook begrijpen. Tijdens de geobserveerde lessen zien wij de geplande differentiatie in drie instructieniveaus echter maar beperkt terug. Een enkele leraar heeft de differentiatie uitgewerkt in de dagplanning maar in veel lesvoorbereidingen staat een klassikale instructie gepland eventueel aangevuld met een verlengde instructie voor de instructieafhankelijke groep. Tijdens de lessen die wij hebben gezien wordt dit beeld bevestigd. Tijdens de verwerking krijgen de plusleerlingen wel extra opdrachten middels de plustaken en levelwerk. Een aantal leerlingen en ouders geven tijdens de gesprekken aan dat de leerlingen die makkelijk leren wel meer uitdaging willen. De school kan zich verder ontwikkelen door gedurende de lessen het onderwijsaanbod nog beter af te stemmen op de onderwijsbehoefte van de individuele leerlingen.

 Kwaliteitszorg en ambitie	V		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Ambitie om een goede school te worden

De school evalueert systematisch de resultaten van de leerlingen. De resultaten van deze evaluaties worden vastgelegd en er worden conclusies uit getrokken. Deze conclusies leiden tot verbeterpunten die beschreven staan in het schoolplan en uitgewerkt worden in het jaarplan. De speerpunten uit het bovenschoolse schoolplan zijn uitgewerkt in het schoolplan en de daaruit voortvloeiende ontwikkelpunten zijn opgenomen in het jaarplan. Zowel het team als de directie zijn op de hoogte van de verbeterpunten en samen werken zij aan de

verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Een ontwikkelpunt voor de school is het gericht sturen op de kwaliteit van de lessen en er zo voor te zorgen dat de onderlinge verschillen kleiner worden en het onderwijs beter afgestemd wordt op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

De onderwijskundige visie van de school staat duidelijk beschreven in het schoolplan en wordt gedragen door het team. De directeur en de leraren zijn betrokken en willen van hun school ook een goede school maken. De sfeer in het team is goed. Een belangrijk verbeterpunt is echter het aansturen van de voorgenomen verbeteringen en de onderlinge samenwerking tussen de leraren. Directie en team kunnen samen de kwaliteit van de lessen nog verbeteren.

De school verantwoordt zich naar ouders en bestuur over de resultaten van de leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs. Ouders zijn tevreden over de informatie die zij krijgen. Zij vinden dat de school open en transparant communiceert over wat er goed gaat maar ook over de verbeterpunten. Ouders worden, daar waar mogelijk ook bij het beleid betrokken.

De school kan de communicatie met de ouders nog verbeteren als zij meer zicht heeft op de wijze waarop zij de eigen kwaliteit gaat verbeteren.

3.4 St. Jozef

Onderwijsproces	V		
	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

In het schoolplan beschrijft de school duidelijk hoe zij in het onderwijs tegemoet komt aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Zo volgen de leraren de ontwikkeling van de individuele leerling met behulp van observaties, methodegebonden en landelijke genormeerde toetsen. De leraren analyseren de gegevens die zij verkrijgen uit deze toetsen en observaties. Wanneer leerlingen bij deze toetsen onvoldoende of juist heel goed scoren is het van belang om de oorzaak van deze scores te achterhalen. De reden waarom leerlingen deze toetsen onvoldoende of juist heel goed maken kan namelijk heel divers zijn. De leerlingen die onvoldoende scoren bij de landelijk genormeerde toetsen worden geclusterd in de instructieafhankelijke groep. De leerlingen die heel goed scoren worden geclusterd in de plusgroep. Binnen een groep worden voor leerlingen dezelfde doelen gesteld en dezelfde werkwijze gepland om deze doelen te bereiken. Het is

onduidelijk of de gekozen aanpak past bij de onderwijsbehoefte van de individuele leerling in deze groep. De school kan zich verder ontwikkelen door de toetsen diepgaander te analyseren om vervolgens concrete doelen te stellen voor de individuele leerlingen binnen de groep. In bijvoorbeeld de dagadministratie kunnen de leraren in de evaluatiekolom het verloop van de activiteiten registreren.

Wij hebben samen met de directeur en de intern begeleider alle groepen bezocht. De leraren starten met een duidelijke instructie. Tijdens de instructie gaan in enkele groepen de plusleerlingen zelfstandig aan het werk. Na de grotendeels klassikale instructie krijgen leerlingen verlengde instructie geboden. Ditzelfde geldt voor de verwerking van de lesstof. Leerlingen die meer aankunnen krijgen zogenaamde plustaken en leerlingen die moeite hebben met de stof krijgen extra hulp geboden. Tijdens de techniek les werden de leerlingen geprikkeld en uitgedaagd en waren zij uiterst betrokken.

De school kan zich verder ontwikkelen door de voorgenomen differentiatie in de groepsplannen nog verder uit te bouwen tijdens de lessen. Zo kunnen de leraren tijdens de instructie meer afwisselen in werkvormen om zo de leerlingen nog meer te activeren. Daarnaast kunnen zij zowel tijdens de instructie als de verwerking meer differentiëren door de leerlingen verschillende opdrachten te geven. Verdergaande differentiatie en afwisseling in werkvormen maakt de leerlingen meer eigenaar van het eigen leerproces.

Kwaliteitszorg en ambitie	V		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			☞
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De school evalueert systematisch de resultaten van de leerlingen. De resultaten van deze evaluaties worden vastgelegd en er worden conclusies uit getrokken. De school werkt met de gesprekscyclus en een onderdeel uit deze cyclus zijn de lesobservaties. Uit deze gesprekscyclus komen verbeterpunten voor de individuele leraren. De informatie uit de lesobservaties wordt echter niet gebruikt voor de schoolontwikkeling. Dat is een gemiste kans, zeker gezien de mooie ontwikkelingen op het gebied van de techniek en de verbeterpunten bij het didactisch handelen. Daarnaast kan de school de gestelde doelen uitbreiden. Nu worden er alleen doelen gesteld voor de cognitieve vakken. De school kan echter ook doelen stellen voor bijvoorbeeld vaardigheden,

zaakvakken of onderdelen van taal zoals bijvoorbeeld stellen of een presentatie houden.

Een paar jaar geleden was er nog sprake van dat de school dicht zou gaan. Dit heeft geleid tot veel onrust bij het team en bij de ouders. De terugloop van het aantal leerlingen is nu op een andere wijze gereguleerd en hiermee is sluiting van de baan.

Nadat dit besluit was gevallen heeft de directeur van de school samen met het team de draad opgepakt. De directeur stuurt ambitieus het team aan en het team werkt goed samen.

De school heeft een professionele cultuur. De directie van de school heeft goed zicht op de kwaliteit van de verschillende onderdelen van het didactisch handelen. Waar het goed gaat maar vooral waar het beter kan, is onderwerp van gesprek binnen het team. In goed overleg werken de leraren samen aan de verbetering van de eigen kwaliteit. Dat dit ook leidt tot succes laat de school zien tijdens de les techniek, een uiterst boeiende en stimulerende les voor de leerlingen. Dat deze school gaat voor goed onderwijs is duidelijk zichtbaar. Het team heeft een duidelijk beeld voor ogen en werkt goed samen om dit doel te bereiken. Er is echter nog wel wat tijd nodig om de beoogde kwaliteit te realiseren.

De school verantwoordt zich naar ouders en bestuur over de resultaten van de leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs. Ouders zijn tevreden over de informatie die zij krijgen. Zij vinden dat de school open en transparant communiceert over wat er goed gaat maar ook over de verbeterpunten. Ouders worden, daar waar mogelijk ook bij het beleid betrokken. Zo hebben ouders zich ingezet om sluiting van de school te voorkomen. Ook zijn zij actief betrokken bij de verbouwing van de school en het verbeteren van de verkeersveiligheid in de buurt. Allemaal mooie initiatieven. De school kan zich nog verder ontwikkelen door de onderwerpen waarover zij zich verantwoordt te verbreden en te verdiepen. Wanneer je bijvoorbeeld doelen stelt voor de sociale vaardigheden, informeer je daar ook ouders en bestuur over en ga je over deze vaardigheden met elkaar in gesprek en betrek je mogelijk ook andere partners bij de schoolontwikkeling.

3.5 Don Bosco College

Op het Don Bosco College hebben wij het verificatieonderzoek in samenhang met een stelselonderzoek op de afdelingen vmbo-kader, vmbo-g/t en vwo uitgevoerd. Het thema voor het stelselonderzoek is opbrengstgericht werken. Voor het stelselonderzoek hebben wij voor de betreffende afdelingen de leerresultaten, het didactisch handelen, ondersteuning en begeleiding en de kwaliteitszorg onderzocht. Voor het verificatieonderzoek hebben wij ons met name gericht op de thema's determinatie en taalresultaten.

Belangrijkste conclusie is dat bestuur en schoolleiding in voldoende mate een beeld hebben waar de school staat in haar ontwikkeling als het gaat om determinatie en taalresultaten.

Het beeld dat schoolleiding en bestuur hebben van het didactisch handelen sluit in grote lijnen aan bij het beeld dat wij hebben gekregen tijdens lesbezoeken. Het beeld van de schoolleiding kan nog scherper als hier systematische analyses van het didactisch handelen aan ten grondslag zouden liggen.

Onderwijsproces	V		
	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Zicht op ontwikkeling: schoolstart in orde, vervolg kan beter

Er is, indien nodig, een warme overdracht tussen de basisscholen en het Don Bosco College. De school gebruikt de gegevens van de basisscholen om in beeld te brengen waar leerlingen staan in hun ontwikkeling en welke (extra) ondersteuningsbehoefte gewenst is. Indien nodig voert of laat het Don Bosco College nog extra diagnostiek uitvoeren.

Bij sociaal-emotionele ondersteuning is er sprake van een duidelijk systeem van signalering, diagnose, ondersteuningsmaatregelen en evaluatie van deze maatregelen, waarbij met name de focus op leerlingen die iets extra's nodig hebben sterk is.

Voor leerlingen met achterstanden op het gebied van taal en rekenen is er in het brugjaar een extra ondersteuningsuur. Leerlingen werken hier met het programma Muiswerk wat de mogelijkheid biedt om de vorderingen van leerlingen goed en te volgen en inhoudelijk feedback te kunnen geven.

De school maakt geen gebruik van genormeerde toetsen voor alle leerlingen. Deze toetsen zijn een goede manier om zicht te krijgen op de ontwikkeling van leerlingen bij taal en rekenen. Zeker gezien de discussie of leerlingen in de bovenbouw wel op het juiste niveau zitten en de constatering dat de eigen toetsen in de onderbouw ook nog niet altijd een dusdanige kwaliteit bieden dat ze de ontwikkeling van leerlingen goed in beeld kunnen brengen, kunnen deze toetsen een meerwaarde leveren bij het volgen van de ontwikkeling van leerlingen. De school heeft dus nog niet de instrumenten om goed conclusies te kunnen trekken over de ontwikkeling van leerlingen tijdens de schoolloopbaan en daardoor ook alle docenten te kunnen overtuigen dat alle leerlingen in de bovenbouw op het juiste niveau zitten.

Van leerlingen die in het derde leerjaar zitten koppelt het Don Bosco College aan basisscholen terug in hoeverre ze op het advies van de basisschool zitten. Deze terugkoppeling kan nog aan waarde winnen als er ook een inhoudelijke analyse aan toegevoegd wordt.

Didactisch handelen: lesopbouw zou beter moeten

We hebben een aantal goede lessen gezien, maar op de afdelingen vmbo ook een aantal lessen van onvoldoende kwaliteit. Docenten leggen over het algemeen goed uit en onder leerlingen is er sprake van een taakgerichte houding. Dat laatste zien we zelfs als het didactisch handelen van docenten daar niet altijd toe uitnodigt. Daarbij zien we grote verschillen in de mate waarin docenten gebruik maken van variatie in werkvormen.

Op alle drie de onderzochte afdelingen vinden we de doelgerichte opbouw van de lessen onvoldoende. In te veel lessen, meer dan 25 procent, zien we dat het leerdoel niet helder is voor leerlingen, er geen duidelijke samenhang is tussen opeenvolgende lesactiviteiten of er geen terugkoppeling is naar het leerdoel.

De overige indicatoren beoordelen we als voldoende. Op het vmbo echter zijn de actieve betrokkenheid en effectieve feedback net voldoende. We hebben hier een aantal lessen gezien waar het didactisch handelen te weinig gericht was op het leren van de leerlingen. Met name de taakgerichtheid van leerlingen zorgde ervoor dat er toch nog sprake was van leeractiviteiten.

Op de afdeling vwo zien we afdelingsbreed meer rust in de lessen en een grotere mate van actieve betrokkenheid van leerlingen. Bij de lessen op alle drie de afdelingen hebben wij weinig differentiatie gezien. Dit terwijl er in de onderbouw veel dakpanklassen zijn.

Onderwijsresultaten	V			
	O	K	V	G
OR1 Resultaten			•	

Onderwijsresultaten dalen, maar waarom?

Het Don Bosco College behaalt op de verschillende afdelingen voldoende tot ruim voldoende resultaten. Op de afdeling havo zien we een ontwikkeling van het bovenbouwsucces die, als de trend zich zo voortzet, kan leiden tot een driejaarlijks gemiddelde dat onder onze norm ligt. Bij de afdeling vwo zien we een ontwikkeling van het gemiddeld eindexamencijfer die zal leiden tot een driejaarlijks gemiddelde dat bij de onderwijsresultaten 2018 onder de norm ligt als het gemiddeld eindexamencijfer van schooljaar 2016-17 op hetzelfde

niveau ligt als de afgelopen twee schooljaren.

De schoolleiding en docenten hebben deze ontwikkelingen onderkend, maar hebben nog geen doorslaggevende verklaringen voor de dalende resultaten. Het gesprek over opbrengsten lijkt voor een groot deel te gaan over de vraag of leerlingen wel of niet op het juiste niveau zitten in de bovenbouw van de havo of het vwo, waarbij er verschillende opvattingen zijn of dat nu wel of niet het geval is. Dit gesprek moet ongetwijfeld gevoerd worden, maar het zou er niet toe moeten leiden dat het gesprek over de kwaliteit van het didactisch handelen niet of in mindere mate wordt gevoerd.

Resultaten bij taal blijven achter

De afgelopen jaren zagen we op de meeste afdelingen nog geen verbetering in de taalresultaten als we dit afmeten aan de ontwikkeling van de percentielscores bij de examens Nederlands.

In hoeverre niet-examen jaren de taalresultaten wel verbeteren is niet goed na te gaan. De school gebruikt geen genormeerde toetsen voor alle leerlingen in de onderbouw, waardoor de taalontwikkeling van leerlingen niet op een geobjectieerde manier in beeld wordt gebracht. Bovendien zijn de eigen toetsen nog niet van die kwaliteit dat ze de taalontwikkeling van alle leerlingen op alle vlakken wel op een goede manier inzichtelijk maken.

Het belang van goed taalonderwijs wordt breed onderkend op school, maar nog niet altijd gezien als een verantwoordelijkheid voor docenten van alle vakken. Afgelopen jaren waren er binnen afdelingen wel initiatieven om het aanbod taal te versterken, maar het ontbreekt nog aan een gesystematiseerde, richtinggevende aanpak.

Kwaliteitszorg en ambitie	V		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

Kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur

De school heeft een helder schoolplan dat is bedoeld om sturing te geven aan onderwijsverbeteringen in de school. Er zijn duidelijke doelen geformuleerd en in de halfjaarlijkse managementrapportages en evaluaties van het schoolplan wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken. De schoolleiding heeft goed zicht op waar de school staat en docenten kennen de speerpunten. De eigen tijdsplanning wordt niet altijd gehaald, waarbij uit de eigen managementrapportage niet altijd blijkt waarom dat zo is.

Kwaliteitsbewaking van de opbrengsten

Op schoolniveau worden analyses gemaakt, mede vorm gegeven in een halfjaarlijkse managementrapportage en evaluatie van het schoolplan, en, indien nodig, maatregelen genomen om tot betere resultaten te komen. Gezien de goede resultaten in het verleden was de noodzaak voor docenten en secties om hele diepgaande analyses te maken niet altijd heel groot. Nu de resultaten op sommige afdelingen bij sommige indicatoren een dalende tendens vertonen is die noodzaak groter geworden. Zowel bij schoolleiding als docenten en secties zien we de bereidheid en wil om te onderzoeken wat de oorzaken zijn van teruglopende resultaten. We zien hierin echter wel duidelijke verschillen tussen docenten en tussen secties. We zien ook verschillen in de mate waarin docenten, secties en afdelingen een verband leggen met de eigen lespraktijk en eigen toetsen.

Het gesprek over teruglopende resultaten op het vwo lijkt zich soms te vernauwen tot een discussie tussen afdelingen of leerlingen in de bovenbouw wel op het juiste niveau zitten. Dit lijkt het gesprek over onderwijs soms in de weg te staan.

Kwaliteitsbewaking van het onderwijsproces

De schoolleiding heeft een beeld van de leskwaliteit op de verschillende afdelingen en bij de verschillende teams. We missen wel een analyse van afdelingsbrede sterkten en verbeterpunten. Daarnaast zijn er verschillen in de mate waarin afdelingsleiders de kwaliteit van het didactisch handelen in kaart brengen middels lesbezoeken. Dit leidt er ook toe dat er tussen afdelingen verschillen zijn in de mate waarin er gericht gestuurd wordt en kan worden op kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

In de gesprekken die wij gevoerd hebben geven docenten, ondersteuningsfunctionarissen, schoolleiding en bestuur blijk van reflectief vermogen en bereidheid om mee te denken over mogelijke verbeteringen in het onderwijs. We zien hier effecten van in de onderwijspraktijk, zoals de lessen PAO (pre-academisch onderwijs). We zien ook dat sommige overleggen of initiatieven geen of weinig effect hebben, doordat er te weinig sturing is of doordat initiatieven geen vervolg krijgen wat soms tot frustratie leidt.

5. Onderzoek op verzoek goede school: 't Kofschip

In dit hoofdstuk leest u onze bevindingen van het onderzoek op basisschool 't Kofschip. Het bestuur heeft deze school voorgedragen voor een onderzoek op verzoek naar een goede school. De resultaten op deze school zijn al jaren stabiel hoog. Verder is de basis(kwaliteit) volgens het bestuur sterk geborgd in deze school wat ruimte geeft voor het realiseren van ambities. Vooraf heeft de school een zelfevaluatie opgesteld aan de hand van het (vorig) waarderingskader van de inspectie.

Conclusie

De inspectie is het eens met het bestuur dat basisschool 't Kofschip een goede school is. Het is een school met bovengemiddelde, goede resultaten. Het onderwijsproces is van goede kwaliteit. In de school heerst een veilig leerklimaat. De school kent een gevarieerd aanbod naast de reguliere vakken, om leerlingen te stimuleren zich optimaal te ontwikkelen. De ambitie op de school ligt hoog, er wordt in een positieve sfeer gewerkt en veel van de leerlingen gevraagd. De directie verantwoordt zich naar het bestuur over het onderwijs. Het bestuur geeft ook blijk van een kritische en ambitieuze instelling ten opzichte van de school. Directeur en leraren hanteren hoge verwachtingen ten aanzien van de leerlingen en zichzelf. Dit betreft niet alleen de resultaten, maar vooral ook de samenwerkingsvormen en actieve betrokkenheid van leerlingen en didactische vaardigheden van leraren.

Onderstaand figuur heeft de resultaten van het onderzoek.

Zowel de inspectie als het bestuur vinden basisschool 't Kofschip een goede school

Onderwijsproces	G		
	O	V	G
OP1 Aanbod			☒
OP2 Zicht op ontwikkeling			☒
OP3 Didactisch handelen			☒

Goede leraarsvaardigheden leiden tot actief betrokken leerlingen

Basisschool 't Kofschip biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat. De school heeft vooral veel aandacht voor het taalaanbod. Bij binnenkomst van de school is al zichtbaar dat leesplezier een belangrijk speerpunt is. De centrale hal en gangen zijn ingericht als bibliotheek en hangen vol werkstukken van leerlingen. De taalrijke omgeving is ook in de klaslokalen terug te zien en dagelijks is er aandacht voor zowel stillezen als voorlezen. Het aanbod is daarnaast gericht op aandacht voor de meerbegaafden binnen de klassen en de hoogbegaafden in de bovenschoolse plusklas. In de kleutergroepen is sprake van ervaringsgericht, spelend leren. Voor alle leerlingen is er een aanbod in de creatieve vakken (muziekonderwijs), 21e eeuwse vaardigheden, levensbeschouwing en burgerschap. Op dit laatste onderdeel kan de school zich nog wel verder ontwikkelen door zich minder te richten op afzonderlijke projecten en meer op een doorgaande lijn in het burgerschap. Hiermee kan de school garanderen dat alle kerndoelen van burgerschap ook daadwerkelijk aan bod komen. Een tweede ontwikkelpunt is dat de school doelen stelt voor de vakken naast taal en rekenen.

De leraren volgen de leerlingen door middel van methodegebonden en methode onafhankelijke toetsen en observaties. Zij analyseren de gegevens en zoeken gericht naar verklaringen voor resultaten die niet volgens verwachting zijn en passen hun onderwijs hierop aan. Dit is terug te vinden in de groepsplannen maar vooral ook duidelijk zichtbaar in de afstemming in de groepen. Leerlingen weten precies of ze wel of niet mee moeten doen aan de instructies, waar zij zelfstandig of in kleine groepjes aan moeten werken en wat zij kunnen doen als zij klaar zijn. Uiteindelijk evalueren de leraren het effect van het aangeboden onderwijs en de eventuele extra hulp om, waar nodig, dit opnieuw bij te stellen. Deze afstemming is ook zichtbaar tijdens de lessen.

Wij hebben samen met de directeur en de bovenschools manager alle groepen bezocht en zijn het erover eens dat de kwaliteit van de lessen goed is. Leraren verstaan hun vak, geven duidelijke, korte en effectieve instructies aan kleine groepjes, afgestemd op het niveau van de leerlingen. De leraren maken gebruik van verschillende werkvormen.

Zichtbaar is ook dat van leerlingen wordt verwacht dat ze zelf keuzes maken, opdrachten zonder de leraar proberen op te lossen en samenwerken. Leraren geven feedback, zowel over het proces als over het eindproduct. Hierdoor krijgen leerlingen meer verantwoordelijkheid over hun eigen leerproces en zijn in hoge mate actief betrokken. Het bovenschools beleid (en schoolbeleid) dat zich mede richt op modern en toekomstgericht onderwijs krijgt hiermee al behoorlijk vorm op 't Kofschip. De school wil zich nog verder ontwikkelen in creatief-, kritisch- en probleemoplossend denken en digitale geletterdheid.

Schoolklimaat	G			
	O	K	V	G
SK1 Veiligheid				<i>h</i>
SK2 Pedagogisch klimaat				<i>h</i>

Waarden, normen en begrip bepalen de koers van 't Kofschip. Wij waarderen zowel de veiligheid als het pedagogisch klimaat binnen de school als goed. Wij gaan daarbij o.a. uit van hoe leerlingen de veiligheid ervaren. Uit de enquête over veiligheid onder leerlingen die de school jaarlijks afneemt, blijkt dat leerlingen tevreden zijn en zich veilig voelen. Zij gaan dan ook overwegend met plezier naar school. Ook ouders bevestigen dit beeld. Er is een veiligheidsbeleid dat zich richt op preventie en op het afhandelen van incidenten. Leerlingen geven aan dat er weinig sprake is van pestgedrag en weten hoe te handelen als hiervan toch sprake is. De school maakt gebruik van een volgsysteem en methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

De sfeer in de school en de groepen is prettig, het gebouw is sfeervol en leerrijk ingericht en overal in de school zijn groepjes leerlingen uit verschillende klassen actief bezig met opdrachten en projecten.

Onderwijsresultaten	V			
	O	K	V	G
OR1 Resultaten			•	

Op zoek naar de effecten van samenwerkend leren

De resultaten aan het eind van de schoolperiode laten zien dat leerlingen voldoende leren. In 2014 en 2015 voldeed de school aan de norm van de inspectie en lagen de resultaten boven de door de

inspectie gehanteerde ondergrens voor scholen met een vergelijkbare populatie. In 2016 waren de resultaten goed. Er lijkt dus sprake van een stijgende lijn in de resultaten. De school kan zich nog verder verbeteren door ook de resultaten te volgen van andere vakgebieden dan taal en rekenen, zoals Engels en studievaardigheden. Vooral ook voor het aanbod in vaardigheden zoals het ervaringsgericht leren bij de kleuters en het samenwerkend leren schoolbreed, zou de school duidelijker kunnen maken of en hoe dit leidt tot verhoging van cognitieve of sociale vaardigheden, zowel op groepsniveau als individueel niveau. Dit is zowel voor de school, als voor de leerlingen, ouders en het vervolgonderwijs van belang omdat het mede hoort tot de effecten van het onderwijs op 't Kofschip.

 Kwaliteitszorg en ambitie	G		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			<i>g</i>
KA2 Kwaliteitscultuur			<i>g</i>
KA3 Verantwoording en dialoog			<i>g</i>

Veel bereikt; tijd voor borging

De school evalueert systematisch de resultaten van de leerlingen en de kwaliteit van het onderwijsleerproces. De resultaten van deze evaluaties worden vastgelegd en er worden conclusies uit getrokken. De school realiseert alle doelen uit het bovenscholings schoolplan. Hoewel niet alles volledig is afgerond, krijgen alle speerpunten aandacht. Dit geeft tegelijkertijd ook de valkuil aan; door aan veel verbeteronderdelen te werken en dit jaarlijks uit te breiden, loopt de school het risico te weinig tijd te nemen voor borging. Dit zou op termijn kunnen leiden tot verlies van gerealiseerde kwaliteit. De directeur en het bestuur realiseren zich dit maar hebben hier nog geen adequaat antwoord op.

De directie en leraren werken gericht aan de kwaliteit van de lessen, het aanbod en de zorg voor leerlingen. De onderwijskundige visie van de school staat duidelijk beschreven in het schoolplan en wordt gedragen door het team. De sfeer in het team is goed en heeft een professionele houding. Een belangrijk verbeterpunt is de noodzaak (en uitdrukkelijke wens) van leraren om bij elkaar in de klas te kunnen kijken en van elkaar te leren om zo de kwaliteit te verhogen en eenzelfde stijl te hanteren. Ook dit is bekend bij directie en bestuur maar ook hier is nog geen adequate oplossing voor gevonden.

De school verantwoordt zich naar ouders en bestuur over de resultaten van de leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs. Ouders zijn

tevreden over de informatie die zij krijgen. Zij vinden dat de school open en transparant communiceert over wat er goed gaat maar ook over de verbeterpunten. Ouders worden, daar waar mogelijk ook bij het beleid betrokken. Een sterk punt van de school is bovendien de nauwe samenwerking met de school en de wijze waarop school en bibliotheek hier samen invulling aan geven. Dit is zowel ondersteunend als stimulerend voor het taal- en leesonderwijs in de school. Gelet op de aandacht die er binnen SKOV nodig is voor het versterken van het woordenschatonderwijs, is dit een goed initiatief om de woordenschat van de leerlingen te verbreden.

6. Reactie van het bestuur

Het bestuur en medewerkers van de SKOV hebben het grootschalige onderzoek bij de SKOV op vijf basisscholen en het Don Bosco College als zinvol, zorgvuldig en professioneel ervaren. Wij zijn benieuwd naar het onderzoek op de laatste twee scholen van de SKOV in maart. Dan zijn alle scholen van de SKOV binnen twee jaar onderzocht. Voor de inspectie, de scholen en het bestuur was het spannend hoe het onderzoek binnen het nieuwe/nieuwste kader zou verlopen. De SKOV heeft ervaren dat het inderdaad anders was dan binnen het oude kader. Het bestuur is tevreden met de conclusies die aangeven dat het gevoerde beleid de goede richting heeft en dat er goede sturing wordt gegeven. Wij feliciteren de leerkrachten en directie van 't Kofschip met de beoordeling goed.

Het bestuur constateert dat het nieuwste kader andere en uitgebreidere kwaliteitseisen stelt en dat de organisatie daar nog niet voldoende op ingespeeld was. Het bestuur ziet ook dat bij de beoordeling voor voldoende nu zwaardere eisen gelden dan binnen het oude kader. Daarnaast kon de inspectie nog niet op alle vragen een antwoord geven. Dit speelde met name bij de vraag of scholen voldoende of goed waren. De inhoudelijke kwaliteitseisen zijn wel duidelijk, maar op de vraag "hoe goed moet je als school zijn om als goed beoordeeld te worden", had de inspectie geen antwoord. Het is niet duidelijk of je dan bij de beste 30, 20 of 10 % van de scholen moet behoren. Het is in de nieuwe situatie voor besturen dus nog wel een gok om scholen voor een dergelijk onderzoek op te geven.

Het bestuur van de SKOV is blij met de conclusies van de inspectie, zoals verwoord in de samenvatting:

- De SKOV zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit, waarbij alle scholen voldoende worden beoordeeld;
- zorgt voor verbeteringen als het nodig is;
- hanteert een gedegen financieel beleid;
- en zorgt dat de scholen hun afspraken op het gebied van kwaliteit nakomen.

De inspectie concludeert dat er op bestuursniveau noch op schoolniveau onderdelen zijn die vanuit wettelijke eisen vragen om verbetering.

Maar natuurlijk blijven er zaken te verbeteren.

De vraag in hoeverre scholen zich zelfstandig kunnen ontwikkelen is binnen de SKOV met haar plaatsingsbeleid een ingewikkelde vraag, waar we volop mee bezig zijn. Dat heeft ook direct te maken met het strakker formuleren van centraal beleid. Wil je dat niet als een keurslijf doen dan zal de SKOV ook de ruimte moeten formuleren.

Met de verzwaarde eisen op het gebied van burgerschapsonderwijs zijn wij druk bezig. Dit geldt ook voor het ontwikkelen van een grotere woordenschat bij de leerlingen. Overigens is dat een landelijk probleem en zeker niet alleen een probleem van Volendamse scholen. We waren blij met de opmerking dat we op de scholen veel gegevens hebben over de resultaten van leerlingen, maar dat we er nog meer mee kunnen doen in het kader van de verbetering van de resultaten van onze leerlingen. Daarmee gaan we aan de slag.

Het onderwijs op het Don Bosco College is in alle afdelingen ook als voldoende beoordeeld. Ook hier zien wij net als de inspectie verbeterpunten. De doorstroming om te zorgen dat alle leerlingen in de bovenbouw op de goede plaats zitten kan beter en zou ook de gemiddelde cijfers in havo en vwo bovenbouw kunnen verbeteren. Hierbij is een gericht gesprek binnen de school over verbetering van het didactisch handelen en differentiëren inderdaad belangrijk. Daarom zijn wij blij met de opmerking dat alle geledingen van de school en het bestuur zich dit realiseren en meedenken over mogelijke verbeteringen in het onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
t-algemeen 088 6696000
T-LOKET (voor vragen van ouders) 088 6696060

